

LUD

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. — ZAŁOŻONY W 1920 R.
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMER. LATINA — FUNDADO EM 1920

Curitiba — 21 lutego — (fevereiro) — 1968 — Nr 2952 — (7/68)

CSN ZATWIERDZONE

W tych dniach Kongres 141 głosami przeciw 102 zatwierdził dekret prawa wydany przez p. Prezydenta przekształcający Narodową Radę Bezpieczeństwa Państwa na super-ministerstwo. Nowy ten organ rządowy będzie miał nieograniczoną władzę w kraju, począwszy od różnych instytucji a skończy-

wszy na poszczególnych obywatelach. Tak np. kompetencji super-ministerstwa podlegać będzie polityka zagraniczna, organizacja syndykatów, planowanie ekonomiczne, polityka wewnętrzna itp. Obecność 15 wyższych wojskowych i tylko 10 cywilów w Narodowej Radzie Bezpieczeństwa wykazuje jasno, że

wpływ tych pierwszych będzie decydujący w różnych postanowieniach i decyzjach. Z wojskowych członkami Rady "ipso facto" będą ministrowie Wojska, Marynarki i Lotnictwa, dalej - szef sztabu generalnego armii, szefowie sztabów Wojska, Marynarki, Lotnictwa, szef Narodowego Serwisu Informacyjnego, prezydent państwa, szef wojskowego gabinetu prezydenta oraz 5 ministrów wojskowych zajmujących obecnie różne teki ministerialne.

Z cywilnych członków Rady wyliczyć trzeba wiceprezydenta państwa, szefa cywilnego gabinetu prezydenta oraz ośmiu ministrów. Za rządów prezydenta Castelo Branco było odwrotnie: 14 cywilów i 10 wojskowych. Ponadto w Narodowym Serwisie Informacyjnym istniejącym przy każdym ministerstwie czołowe stanowiska obejmują oficerowie armii (sztabowi) lub cywile dyplomowani w Wyższej Szkole Wojskowej. W wypadku zmiany gabinetu, prezydent państwa zmuszony będzie zamianować z ministrami kilku wojskowych, by utrzymać w Radzie ustaloną liczbę wojskowych.

Najpoważniejsze dzienniki krajowe uważają, że nowe super-ministerstwo nie jest niczym innym, jak wzrostem militarizmu w kraju, i że wobec tego faktu dalsza demokracja systemu rządów będzie zahamowana. A jeśli — jak pisze "O Estado" — p. Prezydent skarży się, że prasa zamyka oczy na pozytywne osiągnięcia rządu i tylko patrzy na jego niedociągnięcia, to do tych ostatnich zaliczyć należy właśnie utworzenie super-ministerstwa, cenzurą prasy oraz nieprzejazdne ustosunkowanie się do opozycji.

Te błędy są tak ważne, że prasa nie może ich pominąć w żaden sposób i by je usunąć, należało zreformować na nowo Konstytucję państwa.

Jeśli w ostatnich czasach wzrasta tak szybko popularność i wpływ Carlosa Lacerdy, (liczne zaproszenia o trzymania przez niego już nie od studentów, ale od różnych poważnych instytucji) to tylko dlatego, że Lacerda wykorzystuje błędne posunięcia obecnego rządu. Dotąd było inaczej. Lacerda po swym nieszcześliwym porozumieniu z João Goulartem i Kubitschkiem stracił był wiele na wpływie, jaki posiadał po Rewolucji Marcowej. Nawet jego najwierniejsi wielbiciele przeżywali wielkie rozczarowanie. Dziś nabierają nowego animuszu.

Tzw. polityka pacyfikacyjna w narodzie, zaprowadzona przez gubernatora z Bahia Luiz Vianna Filho, nie znalazła przychylnego ustosunkowania się rządu. Sam p. Prezydent wyraził się, że mając zawarty kompromis z Rewolucją Marcową - nie może przyjąć też opozycji. Ta ostatnia zaś nie może zdemoralizować się przed opinią publiczną, przyjmując współpracę z rządem na pewnych warunkach.

Brak szeregowej i otwartego dialogu między rządem a opozycją może pogłębić wzajemną niechęć i wywołać niebezpieczny ferment.

Nowe miasto przemysłowe

O kilkanaście km od stolicy Brasilia powstaje nowe miasto przemysłowe oliczone na 50 tysięcy mieszkańców. Nowe miasto składać się będzie z małych domów oraz wielkich bloków mieszkalnych. Kilka przedsiębiorstw budowlanych stawia dziennie 10 domów prefabrykowanych, a takich domów będzie około 8.790. Zamieszkałą w nich nie lokatorzy, lecz właściciele, nabywając domy lub pokoje na długoterminowe spłaty.

Gen. Lyra Tavares w Senacie

Min. Wojny gen. Lyra Tavares udzielił wyjaśnienia w Senacie na temat dawnego projektu opracowanego jeszcze za rządów marsz. Castelo Branco, odnoszącego się do zwiększenia kadry oficerskiej w różnych jednostkach armii, oraz do zmniejszenia uzbrojenia dla wojska. Wyjaśnienie ministra miało na celu uzyskać zatwierdzenie powyższego projektu przez Izbę Senacką, co nastąpi w najbliższej przyszłości.

Urzednicy mogą wybierać

Prezydent państwa wysłał do Kongresu do zatwierdzenia projekt prawa upoważniającego urzędników państwowych do zwolnienia się z pracy na przeciąg trzech lat z tym, że będą mieli prawo do poborów miesięcznych w 50 proc. To posunięcie rządu ma na celu zmniejszyć wydatki na utrzymanie urzędników, których w wielu sektorach administracji jest za dużo. Z drugiej strony zwolnieni urzędnicy mogą sobie znaleźć inną pracę, a po 3 lub 6 latach powrócić do dawne stanowiska.

Wietnam bez broni atomowej

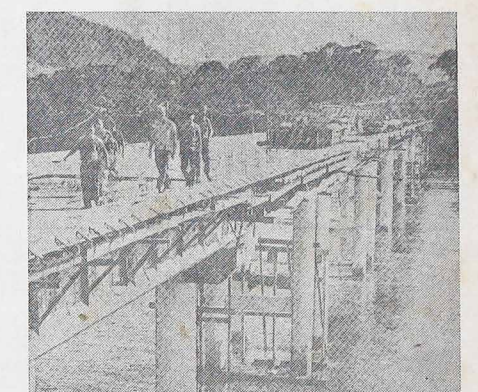
Jakkolwiek Stany Zjednoczone posiadają na terenie Południowego Wietnamu niekóre bronie atomowe jak np. pociski armatnie 755 i 200 milimetrowe, użycie ich w obronie jakiejś pozycji wojskowej jest technicznie niewykonalne. Bronie atomowe użyte bybyły w Wietnamie tylko w wypadku nieuniknionej klęski — w obronie życia ekspedycyjnych korpusów USA. Prezydent Johnson jasno wypowiedział się na ten temat, uspokajając tak własne społeczeństwo jak i państwa sprzymierzone.

Zwycięstwo "Paktu Parlamentarnego"

Nowy blok polityczny, o którym mówiliśmy w poprzednim numerze "Ludu", odniósł swo pierwsze zwycięstwo: Członkowie partii Areny w Senacie i Izbie Deputowanych obracając broń wiceprezidentów w Kongresie. Nie będzie odłód nominacji na te stanowiska dokonywanej przez rząd. Pakt Parlamentarny chce współpracować z rządem, zachowując swą całkowitą niezależność i autonomię.

Prof. Christian Barnard, sławny chirurg - pionier w przeszczepianiu serca, bawił w przeszczepianiu w Rio, udając się do Argentyny. Do Brazylji powrócił on w kwietniu, by wygłosić szereg odczytów.

Największy most w Paranie znajduje się na rzece Iguacu — przy szosie Três Pinheiros — Pato Branco. Liczy on 370 m długości i będzie ukończony w połowie marca br. Koszta budowy wyniosła 768 mln. dawnych kruczerów.

Program Rondona

550 studentów z uniwersytetów rioskich paulistańskich i gauszowskich wzięło udział w tzw. Programie Rondona, rozwijając przede wszystkim kampanie sanitarną w Stanach: Mato Grosso, Maranhão, Pará i Amazonas. Program Rondona podzielony jest na 3 fazy: 1a. lekcje na temat chorób tropikalnych i obrona przed nimi. 2a. Szczępienie ochotników przeciw chorobom zakaźnym. 3a. Opracowanie relatorów przez studentów na temat rzeczywistej sytuacji ludności miejscowej.

Magalhães w Japonii

Brazylijski minister Spraw Zagranicznych Magalhães Pinto odbył oficjalną wizytę w Japonii, z okazji której uczestniczył w inauguracyjnym zebraniu Wspólnej Komisji Ekonomicznej Brazylijsko-japońskiej mającej na celu rozwój handlu pomiędzy obu państwami. Tegoroczna wymiana handlowa ma przekroczyć 500 mln. dolarów. Brazylia dostarczałaby Japonii rudy żelaznej oraz produktów rolnych w zamian za japońskie inwestycje w przemyśle brazylijskim.

2 ugrupowania w USA

Od kilku lat rywalizują ze sobą w USA dwa ugrupowania polityczne posiadające przydomki "sokołów" i "gołębi", czyli zwolennicy wojny totalnej w Wietnamie i wojny prowadzonej bez żadnego ryzyka, czyli bez bombardowania Półn Wietnamu. Obecnie na skutek generalnej ofensywy Wietkongu ugrupowanie tzw. "sokołów" zwiększyło się do 61 proc., podczas gdy "gołębi" spadło do 23 proc. Pozostały procent nie wypowiedział się.

Produkcja samolotów w Brazylii

Zachodnio - niemieckie przedsiębiorstwo lotnicze Dornier zabiera się do otworzenia w Três Marias (Mina Gerais) wielkiej fabryki samolotów 3 typów: jedno i dwu-motorowych oraz wodnopłatowców (hydroplanów). Samoloty te zdolne będą przewozić 6,8 i 12 pasażerów jak również nadawać się będą do obsługi przy rolnictwie (pulweryzacja, sztuczne nawozy itp.).

Polityka oszczędnościowa

Prezydent państwa wydał rozporządzenie, by ograniczyć wydatki rządowe o 600 milionów nowych kruczerów i w ten sposób utrzymać deficyt w sumie 1,2 biliona kruczerów. Szef państwa uznaje, że obecne wydatki stanowią wielki ciężar dla narodu. By jednak dalej walczyć skutecznie z inflacją, podatki te należy utrzymać bez zmian. Z drugiej strony, rząd nie może uciąć całkowicie sum przeznaczonych na inwestycje publiczne bez naruszenia działalności inicjatywy prywatnej.

Problem pszenicy

Brazylia zużywa rocznie prawie 2,5 miliona ton pszenicy, sprowadzanej w swej większości z USA i Argentyny. Produkcja krajowa jest znikoma, osiągając zaledwie 150 - 200 tys. ton, choć jest rzeczą uduodnioną, że Stany południowe nadają się doskonale do uprawy pszenicy. Przyczyną tego zastoju jest brak wyhodowania przez doświadczone stacje rządowe nowego typu ziarna, zdolnego stawić czoło różnego rodzaju zarazom. Obecnie minister Rolnictwa Ivo Arzuza zapowiedział, że rząd zakupi całą produkcję pszenicy oszacowaną na 400 tys. ton, po cenie, która zagwarantuje rolnikom 30% zysku.

Problem kawy w proszku

Brazylia i Stany Zjednoczone doszły wreszcie do porozumienia w sprawie eksportu sproszkowanej kawy. Przyjęto zasadę, że w szelkie trudności, jak np. cena tej kawy oraz jej kwota przeznaczona na eksport — rozstrzygnięte będą przez arbitraż specjalnej komisji międzynarodowej. Dzięki temu porozumieniu Międzynarodowy Układ o Kawie zostanie udoskonalony w swym działaniu i postanowieniach.

Starożytne miasto w ruinach

Hué, dawna stolica cesarstwa wietnamskich, znajduje się w ruinach, na skutek walk ulicznych z partyzantami Wietkongu.

Posiłki dla USA w Wietnamie

10.500 żołnierzy amerykańskich ma się udać wkrótce do Wietnamu, by wzmocnić szeregi 500-tysięcznej armii USA.

Wydatki dla USA w NRF

Roczne utrzymanie 220 tysięcy żołnierzy amerykańskich w Niemczech Federalnych kosztuje skarbu USA 700 milionów dolarów. Jeśli rząd NRF nie pokryje części tych kosztów, USA zredukują swe efektywy.

Wzrost prestiżu Johnsona

Ostatnia ofensywa Wietkongu i oddziałów północno-wietnamskich spowodowała wzrost prestiżu Johnsona w USA. Oto 74 procent Amerykanów popiera politykę swego prezydenta w Wietnamie.

Franco wspomaga Kube

Rząd gen. Franco dostarczył Kube 100 kutrów dla kubańskich rybaków, nieustaloną liczbę traktorów i innych maszyn rolniczych w zamian za 300 ton niklu, potrzebnego dla przemysłu hiszpańskiego.

Sztuczne serce z baterijką atomową

Znany chirurg amerykański Michael DeBakey jest przekonany, że w najbliższej przyszłości sztuczne serce pulsujące pod wpływem baterijki atomowej będzie jedynym rozwiązaniem dla nieuleczalnie chorych na serce.

Pszenica francuska dla Chin

Chiny komunistyczne zrobiły we Francji zamówienie na dostawę 500 tys. ton pszenicy. Tymczasem francuskie produkty eksportowane do USA spotykają się z bojkotem ze strony znacznej liczby Amerykanów.

Czy romans Jacquelinę?

Prasa amerykańska podkreśla z naciskiem dość częste spotkania Jacquelinę Kennedy z b. ambasadorem angielskim w USA — lordem Harlech, który był wielkim przyjacielem zmarłego prezydenta.

Punkt obserwacyjny dla USA

Stany Zjednoczone interesują się żywo hiszpańską wyspą Alboran, oddaloną o 90 km od brzegów Hiszpanii. Wysępka ta miała by służyć za punkt obserwacyjny dla śledzenia ruchu sowieckiej floty na Morzu Śródziemnym.

Zjazd partii komunistycznych

Dnia 26 lutego odbędzie się w Budapeszcie zjazd delegatów reprezentujących 64 partie komunistyczne z całego świata kierujące się linią sowiecką.

Blaiberg udziela wywiadu

Philip Blaiberg, żyjący z przeszczepionym sercem od półtora miesiąca, udzielił wywiadu prasie twierdząc, że czuje się dobrze i że za dwa tygodnie opuści szpital.

Uczeni chińscy zagrożeni

Partyjny dziennik z Szanghaju skierował oskarżenie pod adresem uczyńskich, że zachowali się biernie podczas "rewolucji kulturalnej", za co powinni przejść przez "czystkę".

Sowieckie helikoptery

Sowiecka Marynarka wojenna posiada obecnie 2 okręty wojenne przeznaczone do przewożenia helikopterów w liczbie 30 - 35! Okręty te mają po 25 tys. ton wyporności. 3 podobny okręt jest w budowie.

Zmiana gabinetu w Chile

Na skutek przegranej rządu w sprawie utworzenia funduszu w celach przemysłowych, odciągając pewien procent z poborów miesięcznych wszystkich obywateli, ministrowie chilijscy podali się do dymisji.

Kancelarz Kiesinger w Paryżu

Kurt Kiesinger i minister Willy Brandt, byli oficjalnymi gośćmi prezydenta de Gaulle. Jednym z tematów rozmów miało być przygotowanie terenu na wstąpienie Anglii do Wspólnego Rynku.

Przeciwiolnicza obrona Wietnamu

Północny Wietnam jest doskonale przygotowany na odparcie bombowców USA, mając 7 tys. armat przeciwiolniczych oraz 28 baterii z raketami typu "Sam".

Polscy Księża w Brazylii

KS. MARIAN GIZYNSKI

Pochodzi z zaboru rosyjskiego; wykształcony, profesor i kapelan Brak wszelkich bliźszych szczegółów; archiwa Kurii milczą: São Paulo i Kurytyba, poza kilkoma rejestracjami dzieci w księdze chrztów, i jurysdykcją w Votuperava i Araucária.

Wedle "Spisu Księżów" Ks. Bronnego i kroniki Ks. Górala, miał on być pierwszym kapelanem i polskim księdzem w Abranchas, założonej przez Sebastiana Edmunda Saporskiego w 1871. Czynnici kapłańskie spełniał w starej kaplicy z tapy sw. Anny. Miał tutaj pracować przez dwa lata 1875-77 z ramienia cesarskiego. Rząd jednak usunął go, odbierając prowizję. Livro do Tombo, Livro de Batizados nie wspomina o nim. Nie spotkałem nigdzie podpisu ani śladu Ks. Gizyńskiego na najstarszej polskiej parafii pod Kurytyba, w Abranchas.

Natomiast figuruje w starej parafii, w pobliżu Rio Branco, w Votuperava od 1878-79 jako stały rezydent. W 1941 stara Votuperava freguesia sięgająca 1829 została zwinęta i sede przeniesione do Rio Branco. Pozostały tylko ruiny i szczątki ścain; urzędują OO Kapucyni.

W Araucaria Ks. Gizyński występował w latach 1880-81, skąd dojeżdża do Tomas Coelho Parafia araukaryjska posiadała kościół z dwóch części, prezbiterium murowane i nawę z dzwona tapy. Uboga, brakowało najpotrzebniejszych paramentów do służby bożej. W roku 1882 Ks. Biskup Lino Rodrigues de Carvalho z São Paulo, wizytując u dzielnicy sakramentu bierzmowania dla 2.675 osób.

Opuszcza stan Parany i przenosi się do Santa Catarina, gdzie pracuje kilka lat w Penha Itapocovi. Leczą i tu nie zarządził miejsca, unosi swoją osobę do São Paulo do Campo Largo de Sorocaba. Brak dalszych szczegółów.

Ks. Jan Piton C.M.

(Ciąg dalszy)

CZYTELNICZY PISZA:

Z Cyklu: - "MOJE MIASTO"

... istnieje na jednej z ulic ponura kamienica której na imię instytut dla niewidomych. Wchodzi i widzę jak świat stołczył się poza horyzont światła wirujący czerwonym tumanem. Każdy przechodzień, to jakiś kamień przydrożny,

oarużony, cierpiący, cierpiący, Nie ma tu rozpaczy ni płaczu, bo świat się jeszcze nie zamulił z łoskotem. Płacze tylko powietrze niewidome jak oni.

Kuty, 1868.

NEIL

SPRAWOZDANIE KIEROWNIKA ARTYSTYCZNEGO

Grupy Folkloru Polskiego w Paranie

ZA OKRES 8-MIO MIESIĘCZNY: OD 10 KWIECZNIA 1967 DO 29 STYCZNIA 1968 ROKU:

WYSTĘPY I POPISY: Przedstawień kompletnych:

- 12-VI-67 — Kurytyba: Kolegium św. Terezy.
- 24-VI-67 — Kurytyba: Tow. T. Kościuszki.
- 29-VI-67 — Araucaria: Na zaproszenie Rady Miejskiej
- 22-VII-67 — Występ Oficjalny na Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym, urządzanym co rocznie przez Rząd Parański.
- 24-VIII-67 — São Mateus do Sul — Na zaproszenie Rady Miejskiej.
- 27-VIII-67 — IX Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny w Kurytybie.
- 17-IX-67 — Kurytyba na inauguracji Sali Koncertowej "Guadalupe".
- 13-X-67 — Kurytyba — Występ Oficjalny w sali Kino "Mercês".
- 29-X-67 — Ivai — Występ Oficjalny na zaproszenie Ks. prob. Alberta Jachimczaka.
- 11-XI-67 — Kurytyba — Występ Oficjalny w Kolegium "Medianeira".
- 12-X-67 — Kurytyba — Występ Oficjalny w Kolegium "Cajuru".
- 18-XI-67 — Kurytyba — Występ w Klubie Thalia.
- 26-XI-67 — Irati — Występ Oficjalny z okazji uroczystości lokalnych, organizowanych przez Ks. prob. Feliksa Stefanowicza.
- 6-I-68 — Kurytyba — Tow. T. Kościuszki — Oplątek.
- 28-I-68 — São Mateus — na zaproszenie Rady Miejskiej i Petrobras.

PROBY:

- Odbity prób, w czasie sprawozdawczym: Zespół Choralny: — 96.
- Zespół Tancezny: — 99.
- Zespół Orkiestralny: — 49.
- Przeciętna frekwencja na próbach: — 90%.

OGÓLNE:

Wszyscy członkowie Zespołu w okresie sprawozdawczym pracowali z dużym zapałem, sprawiły i z dyscypliną. Wszystkie występy Grupy, bez wyjątku odbyły się na wysokim poziomie. Nie zarejestrowano jakichkolwiek incydentów w pracy artystycznej na miejscu czy w miejscowościach odwiedzanym.

Kończąc sprawozdanie, wyrażam moje podziękowania za ceną współpracę pp. Kierownikom oraz wszystkim członkom Grupy za wykazanie prawdziwego oddania się naszej Sztuce, dla szerzenia kultury Polskiej Sztuki Ludowej w Brazylii.

Kurytyba, 30 stycznia 1968 roku.

Tadeusz Morozowicz

BOA VIAGEM - Excursões, Passagens e Transportes

Biuro Podrózowe z siedzibą w Rio de Janeiro (Guanabara), avenida Churchill, 109 cj. 302/3 zawiadamia, że jest do dyspozycji Szanownych Czytelników "Ludu" w załatwieniu wszelkich spraw związanych z podróżami w Brazylii lub zagranicę: bilety samolotowe, okrętowe, autobusowe, wyrobienie paszportów, wyjazdowych lub wjazdowych, organizowanie wycieczek indywidualnych i zbiorowych w Brazylii, do Stanów Zjednoczonych i do Europy.

Już przyjmujemy wpisy na wycieczkę samolotową, (w porozumieniu z SWISSAIR) do Polski i innych krajów europejskich przewidzianą na miesiąc lipiec 1968. Prawie całą miesiąc w Europie — możliwość powrotu przez Stany Zjednoczone.

Udzielamy wszelkich informacji, bezpłatnie, zwrotną pocztą".

Z cyklu "Góra nasi"

Leopold Iwanowski, urodzony w municypium São Luis, syn Leona i Stanisławy Iwanowskich, zamieszkały w Santo Angelo, R.S. dnia 18-go grudnia ubr. ukończył studia w tamtejszym Liceum. Do serdecznych życzeń całej rodziny dołącza swe gratulacje Redakcji "Ludu", życząc absolutnej sukcesów w dalszych studiach.

Farmacia e Drograria Stellfeld

Matriz: Praça Tiradentes, 530

Filial: Rua Riachuelo, 138

FARMATEL, Travessa Oliveira

ra belo, 71

Są to apteki prowadzone przez Profesorów Fakulcie Farmaceutycznej, które sprzedają najtaniej w Kurytybie i są godne zaufania.

ADUBOS E INSETICIDAS
(atacado e varejo)
AO FAZER SEUS PEDIDOS...
"Lembre-se!"
Poutin
DISTRIBUIDORA DOS PRODUTOS FITOSSANITARIOS "BAVER"
AV. CAPANEMA, 155 - FONE 4-1996 - CURITIBA

PROBLEMAS DO AGRICULTOR — MÁO DE OBRA CARA — ESTIAGENS — MÁS COLHEITAS. ELIMINE ESTES PROBLEMAS E OBTENHA LUCROS CERTOS, MECANIZANDO SUA LAVOURA.

IMAG-Implementos e Maquinas Agricolas Ltd

MOTORES DIESEL A GASOLINA DA MELHOR PROCEDENCIA

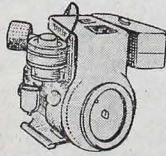
AGUARDAMOS SUA VISITA

MICRO TRATOR ISEKI — LINHA

COMPLETA EM EQUIPAMENTOS PARA IRRIGACAO

AV. SETE DE SETEMBRO — 2426 — ESQUINA COM RUA CONSELHEIRO LAURINDO

— CURITIBA MATRIZ EM SAO PAULO

WISCONSIN

Dr Kazimierz Sienkiewicz

Z Cyklu "GÓRA NASI"

Rio de Janeiro — grudzień

DISCE PUER LATINE, FACIAM TE "MOSCI PANTE"

Każdy nowy tytuł lub stanowisko, zdobyte w Brazylii przez emigrantów polskich i ich potomków, jest powodzeniem i wyróżnieniem.

Gdy lat temu

piętnaście, w domu państwa Marianny i Aleksandra Bolesiaw Sliwowskich, nie imieninach ich córki Jadwigi ogłoszono okolicznościowe przemówienie, mówca nigdy nie przypuszczal, że jego życzenie, "aby miała Jadzunia stała się prawnikiem" — zrealizuje się! A oto dnia 28 grudnia 1967 roku, w Mszy św. w kościele Candelarii na uroczystej akademii w Teatrze Miejskim w Rio de Janeiro otrzymała ona dyplom magistra praw Uniwersytetu Rio de Janeiro Gama Filho.

To niezbity dowód, że czuła dusza dziecka, podobnie do kwiatu mimosy, rozwijającego się w ciepłym powietrzu pikalnego powietrzyka, w zarze silnego wrazenia, wającego w ciągu lat, wybuchła płomiennym ideałem.

To jedno z polskich dzieci.

A w Kolonii Polskiej, dzieci urodzonych w Brazylii, Rio de Janeiro, dość dużo. Z radością też powitali spełnienie się podobnych marzeń wszystkich rodziców, czenia studiów przez ich pociechy. Ale do tego potrzebna niezłomna wola, konsekwentność postępowania i postawa, jako cechy charakteru, oraz surowość połączenia, która warunki dobrego wychowania.

W tym kierunku, w Rio de Janeiro, idą już wysiłki i czcigodnego ks. Benedykta Grzymkowskiego, rozpoczął intensywne przygotowanie do pierwszej Komunii świętej, tego nieodzownego i podstawowego czynnika w kształtowaniu nowego pokolenia. Przjęcie Sakramentu Krwi Pańskiej przez kilkoro dzieci w Rio de Janeiro, się bezspornie punktem zwrotnym w ich życiu i w społeczności Sarmackiej Kuźnicy!

Naturalnie ogół musi współpracować w tej walce, prawie o lepsze jutro. Starajmy się więc, wpolić naszym rośli, miłość Ojczyzny, mowy i tradycji narodowej, i rajmy się o powtarzanie się przykładu "Jadzunia", która urodzona w Brazylii, w Rio de Janeiro, jednak nie zapomni o swoich przodkach i głościami.

W antytezie... wieku, niedawno, 80-letni Polak, wający na Ziemi Krzyża Południa od lat 60, szczyt w chowaniu danych staropolskich zwyczajów. Mówił: "Ja specjalnie posługuję się uwiecznionymi powiedziami: Bóg Zapłać! Niech Będzie Pochwalony Jezus Chrystus, pan raczy!, z rozmysłem również, gdy są goście w przed posikami, odmawiamy wspólnie pacierz!" A w tentacja! Słotkrotnie gratulacje! za to budujące słowa, które książd Alfons Komorowski, w jednym z kazań, w li następująco: "jeżeli jesteś katolikiem, to przegłoszono przedchodzisz przed kościołem, to jest bowiem znakem twoim przynależności do religii i do Boga".
Lecz wracając do solenizantki, nowego prawniczki, stwierdzic, że dzięki troskliwości jej rodziców, wciągnięta także w wir życia narodowego, najpierw ucząc, tańcząc i przedstawiając na scenie, lub biorąc udział w procesjach, nabożeństwach i manifestacjach, w strykowski, a potem pracując jako sekretarz w Towarzystwie Polonia.

Ten stały kontakt ze swoimi wydał błogosławieństwo z piętnem polskiego romantyzmu!

Dziś apoteozując to pospolite, zdawałoby się w wydarzenie — w Rio unikat — staje się nakazem chwalebny, razając uznanie Magistrów Praw, zaapelować, by miała w polsko-katolickiej linii. Niech wpatrzona w Sprawiedliwość, z wagą i mieczem w dłoniach, z rozstronnością używa tych symboli w obronie prawa, w honoru. Oby nigdy nie zapomniła, że kobieta w społeczeństwie, zawsze odgrywa wybitną rolę, stojąc na ognisku domowego — choć, również ochotco, chwytając, jak Emilia Platerówna, lub "metal kwasiana" jak Maria Curie-Skłodowska!

Powiększając grono prawników, w myśl złożoności, przewija na się obowiązek obrony prawa i jego tości. Prawa, tak niezważanego i rozszarpowanego, nie skupulatne jednostki, jak niegdyś był Prometeusz, w kajdany, przez orły!

Nieposzanowanie prawa w naszym wieku jest argument bicia butem w stół, w oparciu o groźbę, czych rakiet, jest mniczo przyjmowanie. I właśnie o, rola nowego prawniczki wzrasta do sakralnej funkcji, wyznawania znicza, przed mającą zatriumfować tablicą klamracją:
"Niech będzie wymierzona Sprawiedliwość, krokiem podstawa panowania!"
Fiat Justitia!

Rzeczy Ciekawe i Prawdziwe:

ELEKTRYCZNE AUTO
AMERICAN MOTORS

DETROIT, Mich. — American Motors Corporation ogłosiła, że wraz z Gulton Industries, Inc., wypuści na rynek samochód elektryczny w ciągu pięciu lat. Na konferencji prasowej AMC pokazała 3-osobowy mały samochód, nazwany Amiron, który napędzany jest bateriami "Lithium" wyprodukowanymi przez Gultona. Lepszym podobno od baterii o komórkach z ołowiu. Model tego samochodu ma być wypróbowany na drogach w ciągu roku.

CZAR MUNDURU

SAJGON, Wietnam — Wbrew postanowieniom konstytucyjnej uchwały wietnamskiej, zarówno prezydent Nguyen Van Thieu jak i wiceprezydent Nguyen Cak stanowiąc swą cywilną służbę, nie mogą rozstać się z mundurem. Thien paraduje w uniformie khaki o

Dr Leslie K. Gulton, prezes Gulton Industries, powiedział, że samochód będzie miał zasięg 150 mil bez nabijania baterii, w porównaniu do 40 i 80 mil u innych samochodów doświadczalnych oraz przeciętną szybkość 50 mil, a maksymalną 60 mil na godzinę. Nowe baterie "lithium" ważyły będą tylko 200 funtów w porównaniu do prawie 1 tony baterii normalnych. Cena tego pojazdu wyniosłaby ewentualnie około 2.000 dolarów.

raz w zdobionej złoconymi czapce marynarskiej. Ky nosi swój filmowo-lotniczy mundur z kompletem baretek orderowych i gwiazdami generalnymi. Obydwaj "cywile" mieszkają nadal w swych generalskich kwadrach, gdzie podobno czują się bezpiecznie.

LIMOGRAF

Aparat — skonstruowany przez mgr Ryszarda Parandowskiego — pod nazwą limograf, przeszedł z powodzeniem próby, przeprowadzone w poznajskim szpitalu. Słuzby do wstrząsania — plynu kontrastowego, do niezwykłych delikatnych naczyń limfaty-

cznych człowieka, w celu uzyskania zdjęć zmian chorobowych. Urządzenie składa się z dwóch strzykawek oraz mechanizmu regulującego. Płyn wstrzykuje się w czterech dawkach, co pół godziny.

UCHO ELEKTRONOWE

Dzięki "uchu elektronowemu", każdy może nauczyć się jakiegokolwiek języka w ciągu miesiąca. Autorem wynalazku jest Francuz dr Tomatis, który twierdzi, że wymowa człowieka jest ściśle związana z uchem — defekt ucha powoduje złą wymowę. E-

lektronowe ucho, dzięki filtrom i amplifikatorom, umieszczonym w słuchawkach, pozwala na regulację dźwięków, a w konsekwencji — wymowy. Aparaty zostały zakupione przez wiele szkół i instytucji.

JULIE ANDREWS

NA PIERWSZYM MIEJSCU

HOLLYWOOD, Calif. — Właściciele kinoteatrów już drugi rok z rzędu w głosowaniu ustalili, że aktorka Julie Andrews stanowi główną atrakcję dla amatorów filmu. Zaszczyt ten przyznano aktorce za jej tytułowe role w filmach: "Hawaii", "Thoroughly Modern Millie" oraz "The Sound of Music".

Na drugim miejscu postawiono aktora Leei Marvin. Dalsze miejsca w dziesiątce najlepszych aktorów zajęli: Paul Newman, Dean Martin, Sean Connery, Elizabeth Taylor, Sidney Poitier, John Wayne, Richard Burton oraz Steve McQueen.

Oszczędni Milionerzy

Nowojorski dziennik "Herald Tribune", zainteresował się manierami niektórych milionerów: "William Norton Anglas, prezes korporacji "Chicago City Bank and Trust Company", który jest kawalerem sam pierze sobie skarpetki. Opowiadał on kiedyś, że dzięki takiej samobsłudze oszczędza rocznie około 70 dolarów.

Magnat naftowy Paul Getty, jeden z najbogatszych ludzi w świecie, nie przyjmuje od listonosza przesyłek, w wypadku gdy trzeba coś dopłacić.

Inny magnat naftowy G. L. Hunt z Dallas, wyjeżdżając do pracy, codziennie zabiera drugie śniadanie zawinięte w zwykły papier".

NOWE MIASTO — "EPGTO"

Roy Disney — brat Włosa — ogłosił rozpoczęcie budowy pierwszego miasta na świecie, całkowicie pokrytego szklaną kopułą. Miasto w Stanie Floryda — będzie pięciokrotnie większe od Dis-

neylandii i otrzyma nazwę EPGTO (Experimental Prototype Community of Tomorrow). Projektodawcą był Walt. Budowa zajmie czterdzieć tygodni.

PRODUKCJA SAMOCHODÓW

Francja za swą produkcję roczną 2 milionów samochodów zajmuje czwarte miejsce w świecie, za Stanami Zjednoczonymi (ok. 9 milio-

nów wozów), Japonią (3.200.000) i Niemcami Zachodnimi (2 i pół miliona). Anglia zajmuje piąte miejsce (1.900.000).

GŁOS CZYTELNIKÓW:

ZYGMUNT WIELICZKA

Polska Ludowa, Kraj i ludzie

III

"Przekrój" i szynka. Dwie rzeczy, o które dziś w Polsce trudno "Przekrój" znany i ulubiony tygodnik ilustrowany, popularność swą zawdzięcza upadkiem świata. Stolicy, Panoramie, Dookoło świata itd., słowem wszystkich polskich tygodników ilustrowanych. Celem ratowania tej dziedziny publicystyki, władze ograniczyły nakład Przekroju, co spowodowało, że tuż po moim przyjeździe do kraju rozbitam się na próżno po kioskach Ruchu w poszukiwaniu tego tygodnika. Po kilku dniach dopiero dowiedziałem się, że niewielkie ilości Przekroju dostarczane do kiosków, mają już swych stałych odbiorców. Nawet rodak z dalekiej Brazylji musiał wobec tego zapoznać się z treścią tego ciekawego tygodnika w najbliższej czytelni publicznej.

Z szynki podobnie. Nie ma... nawet w czytelniach. Sprawa to jednak bardziej zawiła, wymagająca dłuższego wywodu, będąc związana z koniecznościami życiowymi Polaki współczesnej. Kraj musi bowiem sprzedawać wszystko, co zagranicą można spieniężyć, by uzyskać dewizy na zakup surowców, maszyn i chemikali, niezbędnych do podtrzymania rytmu wzgl. dalszego rozwoju życia gospodarczego. Z tej też przyczyny, eksport mięsa i wyrobów mięsnych, wynoszący przed wrześniem rocznie 71.000 ton, wzrósł obecnie do 158.000. Nasze szyneczki i kiełbasy zjada dziś zachodnia Europa, a ponadto nasze jagody i grzyby, raki i żaby, polędwice, bekony i dziczyznę, masło i jaja, kaczkusy, gęsi i kurczaki. A przede wszystkim najprędzej gatunki mięsa wołowego, wieprzowego i cielęcego. Kraj sprzedaje dosłownie wszystko, byle zdobyć owe 2 miliardy złotych dewizowych (500 milionów dolarów) na zakup maszyn i dalszych 2,7 miliarda zł dew. na kupno surowców mineralnych, ropy naftowej, karczku, bawełny i wełny. W dzisiejszym eksporcie polskim dobiegającym rocznie 9 miliardów złotych dewizowych (2,25 miliarda dolarów), produkty rolno-spożywcze figurują kwotą około 1,5 miliarda. Jest to niezaprzeczone sukcesy zmniejszającej wsi polskiej. Ale szynki brak.

Jednym z najbardziej pozytywnych osiągnięć Polski Ludowej jest zakończenie walki ekonomicznej między głodującą wsią przedchrześniową, a w niedostatku żyjącymi, bezrobociem zagrożonymi masami ludności miejskiej. W dawnych czasach wiew walczyła o wyświeślenie możliwe wysokich cen za swe produkty, napotykała na łatwo zrozumiałych opór w mieście. Był to tylko po części skutek ogólnego spadku cen żywności na rynkach światowych. Nędza wsi była raczej wynikiem ten. Nożyce, tj. rozbieżności między katastrofalnie niskimi cenami ziemiopłodów a stosunkowo drogiymi produktami przemysłowymi. Obecnie rozbieżność ta już nie istnieje.

Po przeprowadzonej reformie rolnej, nie ma dziś po wsiach polskich gospodarstw karłowatych. Blisko 90 procent użytków rolnych znalazło się w ręku chłopów, którzy korzystają w dużej mierze z kredytów państwowych, umożliwiających, zaoferowanych kniołków zastąpiła też w wielu wypadkach fachowo wykształconą młodzież. Z szkół i kursów rolniczo-leśnych korzysta obecnie około 140.000 uczniów. Pęd do nauki, bezpłatnej na wszystkich szczeblach, szkolnictwa, który ogarnął szczególnie sferę robotniczo-włościańską, wyraża się najwyraźniej w fakcie, że wśród blisko 14.000 słuchaczy na wydziałach rolniczo-leśnych uniwersytetów polskich, 5.000 pochodzi ze wsi a blisko 2.500 z rodzin robotniczych.

(C. d. n.)

KĄCIK LEKARSKI:

Usuwanie wad serca

Obecnie często słyszy się o dokonywanych na całym świecie operacjach serca, które dzięki wynalazkowi aparatury, nazywanej ogólnie sztucznym "płuco-sercem", umożliwiają pacjentowi powrót do normalnego życia.

Dotyczy to głównie, urodzonych wad serca (choć bywają i inne przypadki) — a więc chorób, które przynosi z sobą już noworodkowi. Dzieci z urodzonymi wadami serca określa się mianem tzw. "niebieskich dzieci" ze względu na to, że każdy, nawet najmniejszy wysiłek zabarwia ich twarz na kolor zbliżony do niebieskiego — ponieważ cierpią na brak wystarczającego dopływu tlenu do organizmu.

Jeszcze przed 15 laty tego rodzaju defekty, jak np. kilkunastometrowe "dziury" w ścianie rozdzielającej komory serca oraz częste towarzyszące owej wadzie organiczne dalsze chorobylike zmiany: zwężenia arterii płucnej (odprowadzającej krew z serca do płuc), przesunięcia aorty, czy anormalnego zgrubienia ścian komór serca — wszystkie te objawy nie rokowały nadziei na przeżycie.

Większość dzieci umierała na skutek tego - nędzniejszej w wieku 12 lat. Nie można im było pomóc. Ale obecnie aparat płuco-serca umożliwia przeprowadzenie operacji na ósmym roku, zaś najbardziej odpowiednim wiekiem dla skuteczności zabiegu — jest doprowadzenie pacjenta do stanu prawie całkowicie gwarantującego powodzenie akcji chirurgicznej — pomiędzy 6 a 7 rokiem życia.

Początkowo, gdy operacje te były jeszcze nowością — największą trudnością nastrożać pełne obaw chwile od daty urodzenia dziecka, aż do momentu — gdy mogło ono, przy jak najmniejszym ryzyku dla życia — zostać poddane operacji.

Nie zawsze udawano się lekarzom (w stałym kontakcie z rodzicami małego pacjenta) przetrzymać ów okres "doprowadzenia" do stanu operacyjnego. Już bowiem zaraz po urodzeniu, częściej niemurowały ze stwierdzonymi wadami serca, umierała — nie doczekawszy możliwości ratunku za parę dopiero lat.

Jednakże postępy medycyny na tym polu, właśnie w ciągu ostatniego 15-lecia zwiększyły wydatnie szanse przeżycia niebezpiecznego okresu u dzieci, dotkniętych urodzonymi wadami serca. Kardiocirurgia umożliwia bowiem przeprowadzenie wstępnej operacji już w niemowlęcym wieku, tak, że po 5 - 6 latach mali pacjenci są przygotowani do głównego i decydującego zabiegu.

Paczki PEKAO DO POLSKI

Najtaniej, najszybciej i najsprawniej otrzyma Rodzina i Przyjaciele w POLSCE

POMOC

przez PACZKI PEKAO tak zw. "DO WYBORU" oraz PACZKI SPECYFIKOWANE wg. katalogu.

PEKAO posiada Paczki: żywnościowe, ze świeżymi owocami, słodyczkami, upominkami dla Pań, Panów i Dzieci, maszyn do szycia, maszyn dziewiarskie, lodówki, sprzęt motorowy tj. samochody, motocykle, opony, materiały budowlane, włókiennicze, inwentarz żywy tj. krowy, świnię, węgla, koks, meble i wiele innych rzeczy...

WIELKI ASORTYMENT LEKARSTW AMERYKANSKICH GOTOWE DO ODBIORU APARTAMENTY I DOMKI

Po informację i Katalogi należy zgłaszać się do:

PRZEDSTAWICIELKI Upoważnionej przez PEKAO Nowy Jork,

p. Haliny BERGMAN, SAO PAULO

Caixa Postal Nr 5127, Tel.: 52-87-20

UWAGA

PRZYJMujemy JUŻ ZAMÓWIENIA NA

ŻYWNOSCIOWE PACZKI ŚWIĄTECZNE

Nr. 69 — \$ 10.00

Nr. 72 — \$ 13.00

Nr. 73 — \$ 17.00

Nr. 86 — \$ 15.00

Nr. 87 — \$ 10.00

ZAMÓWIENIA PROSIMY PRZESYLAĆ DO MIEJSCOWYCH PRZEDSTAWICIELI

lub

PEKAO TRADING CORPORATION
25 BROAD STREET, NEW YORK N. Y. 10004

VOLKSWAGEN É Com a

PAVA
VEICULOS S.A. - CURITIBA

Revendedor Autorizado

VENDAS — ASSISTENCIA TÉCNICA —

PEÇAS ORIGINAIS

Av. Munhoz da Rocha, 903 - Fones: 4-6637 e 4-4555

PRIMADO A ABRAVE

CASA CONSTANTINO

Uma tradição que se mantém — novo e moderno estoque de artigos para homens, produtos das melhores procedências — sempre mais qualidade e menos preço, agora na RUA RIACHUELO N.º 110 — o endereço certo para uma boa compra.

Polonia Zagraniczna

USA:

Znowu likwidacja pisma

Zlikwidowany został "Goniec Polski" wychodzący w South Bend, Indiana. Równocześnie przestało

wychodzić pismo parafialne "Głos Niepokalanej", także z przyczyn natury finansowej i braku czytelników.

USA:

Materiały do badań

historii Polonii

Badania historii Polonii w USA zyskały zyczenia rzeźnika w osobie prof. Wikto-

ra Greene z wydziału historycznego uniwersytetu stanu Kansan w Manhattan. Profesor, który nauczył się języka polskiego, aby posługiwać się oryginalnymi źródłami, podjął ostatnio pracę mikrofilmowania trudno dostępnych książek i artykułów na tematy polonijne. Dzięki temu biblioteka jego uniwersytetu stanowego będzie pierwszą tego rodzaju naukową biblioteką polonistyczną na wyższych uczelniach amerykańskich.

AGENCIAS E GUARDA - POS

Agencias profissionais, para mecânicos, dentistas, professores, esportistas. Fornecemos para indústrias, armazens, escritórios e lojas. Precos especiais para atacado. Atendemos pelo Rembolsão Postal para qualquer localidade do Brasil.

Camisaria Pinheiro

Rua Barão do Rio Branco, N.º 5

— Fone: 4-7868 — MATRIZ

FILIAL

Rua Marechal Deodoro, N.º 471 —

CURITIBA PARANÁ

Casa Pavão

Hipólita Dopieralskiego

Rua Mal. Floriano, 511

Curitiba — Paraná

Wielki wybór ubrań gotowych, kapeluszy, buclów, koszul. Artykuły ogólnie dla mężczyzny, kobiet i dzieci.

Rádio Cambijú Ltda.

ZY 5 - 27 - Kc/s - 1950 — A VOZ CATÓLICA DO PARANÁ

Boa Música, Clube dos Sócios, Tempo em Família, Hora da Música Poética (aos domingos das 15 às 16 horas), Homagens, Anúncios, Avisos e Recados para Amigos.

ARAUCÁRIA — FONE: 109 — PARANÁ

WIELKA BRYTANIA:

Polskie "Dożynki" w angielskim balecie

Szkoła baletu klasycznego "Legat Schol" w Finchcocks, Goudhurst, Kent, na swym dorocznym popisie w King George's Hall na Bloomsbury w Londynie, pokazała polskie "Dożynki" w choreografii Leonarda Bartell-Biedrzyckiego, w wykonaniu brytyjskich wychowanków szkoły.

W programie pokazu był nadto: akt d.ugi "Jezióra Łąbedziego" i fantazja andaluzyjska, w układzie choreograficznym Eunice Bartell - Biedrzyckiej.

Eunice i Leonard Biedrzyccy są czołowymi wyładowcami "Legat School" w Kent, jednej z najbardziej znanych uczelni baletu klasycznego w Anglii.

(m.)

DZIAŁ POETYCKI:

(Pod kierunkiem Stefana Czaplńskiego)

LACH SERDECZNY NA MARACH

Czarnym szlachem, za swym Lachem, Ukraina wzdłuż, Jako umie, w tęsknej dumie, krok za krokiem łuz. Wielki żal podaje w niebo, wszystkim och! dzwony; Wraca Lach jej, Lach serdeczny, do swej Lanckoronny.

Wóz się toczy, zrywa oczy, a nie widno w łzach, Wóz bogaty, hej makaty na marach, bo Lach! Za marami pan Bohdanko: a między kozaczką, Jazłowiecki i Sieniawski i Herbut w głos placzą.

Wóz się toczy, zrywa oczy, przeświecła się w zryw: Hej buławał szabla rdzawa! hej czerwony krzyż! Hej hetmańska zbroja sławna po świecie szerokim, Hej hetmański koń sierota, rzy smutnie — wie po kim.

Mogli ty! Na mogile, co kilkorok staj, Mary stoja, świeca zbroja i modli się kraj: A posępi towarzysze i bojów i chwaly, Przychukują na okolo, na pochod wspaniały.

— Cześć n adobie, pokłon tobie, atamanie nasze! Sojusz stary, szczerzej wiary — molojów swych znasz: Już ty nie nasz — my nie twoi. Hej! [sojusz skonczoney! Wracaj ojcie na slobode, do swej Lanckoronny.

Lanckorona twa rodzona, nie puści cie w świat: W Ukrainie, och! jedynie chwala innych lat, W pieśni powieje przez mogiły od rodu do rodu, Boś hetmanił i serdecznie i sławnie od miodu.

Żywot krwawy — krwawej sławy, ktoć zapomni z nas! Lach nasz chrobry i w czas dobry i w najgorszy czas; Czym Bóg darzył: żył i białym i czarnym on chlebem, Leżał z nami w cudzych grodach i w stepie pod niebem.

Żal się Boże! step i morze, obiegliśmy z nim; Grody dawne, kraje sławne, Wołosze i Krym, Nie zapomna na wiek wieków, jak z pola na pole, Bijał orzeł tam i wodził swe stado sokole.

ARGENTYNA:

Byli pilot-kapłanem

W argentyńskiej miejscowości Martin Coronado odbył się prymicje ks. Edwarda Tatarskiego, Redemptorysty, który był pilotem Polskiego Dywizjonu Lotniczego w Anglii podczas II wojny swia-

łowej. Uroczystość ta, która odbyła się 4 lutego, zgromadziła członków Stowarzyszenia Lotników Polskich w Argentynie oraz liczną Kolonię polską.

FRANCJA:

Polskie chóry kościelne

Dnia 4 lutego odbył się w Lens walny zjazd Związku Polskich Chórów Kościelnych, z udziałem poszczególnych zarządów wraz z dyrygentami. W dniu 24 marca

— w miejscowości Auby — chóry obchodzą Święto Pieśni podczas którego odbyły się popisy zespołów śpiewaczych oraz rozdanie nagród.

Cześć na dobie, chwala tobie, chwala póki nas! Hej serdeczny, pokój wieczny, w niepożyty czas. Póki świata, słonca, żal nasz — żal nieukoiony, W pieśń niech wieje od Kudaku aż do Lanckoronny!

Bohdan Zaleski

OBJASNIENIA

Bliski przyjaciel Mickiewicza, Bohdan Zaleski (1802 - 1886), przebywał także aż do śmierci na emigracji paryskiej. Pochodził z Ukrainy, był zwolennikiem braterstwa polsko-ukraińskiego, czemu dał wyraz w powyższym utworze, poświęconym słynnemu pogromcy Tatarów z XVI wieku, hetmanowi polskiemu Przecławowi Lanckorońskiemu (Lanckorona, siedziba Lanckorońskich, położona jest niedaleko Krakowa), który wspólnie z Kozakami Siczowymi założył państwo pod polskim protektorem, nad dolnym Lniem i zorganizowane na sposób republikański. W pierwszej epoce zażwiaków Sicy, czyli Zaporozia, mówili po polsku wszyscy znakomici rycerze siczowi. Aż często ze swą matczyną skłoceni, nie używali na Niżu innej, niż polskiej mowy. Bez względu na późniejsze odstąpienie Zaporozia od Polski, na jego zdziwienie, na porwanie wszystkich nici, wiążących Polskę z Zaporozem, w tym ostatnim pamiętano bardzo długo, iż Biały Orzeł na ostrokołach Sicy kiedyś dwięście lat powiewał i z czasami "regrestowymi" — takim był m. in. Bohdan Chmielnicki, pieczętujący się polskim herbem Abdank, który studia odbył w gimnazjum Jezuitów we Lwowie, wdał dobrane łacina, z ojcem Michałem, podstarołą czerhyńskim, walczący u boku Żółkiewskiego pod Cecora, gdzie ojciec poległ, a syn dostał się do niewoli tureckiej i smierć Tatarów i Turków i przechował się w pamięci ludu ruskiego jako jego obrońca. Bunt Chmielnickiego, straszny dla obu narodów, który przyniósł im tyle nieszczęść, został spowodowany podżeganiem wrogich katolickiej Polsce państw i czynników niekatolickich, jak to dobitnie wykazał Jędrzej Giertych w rewelacyjnej książce, wydanej w r. 1964 pt. "U źródeł katastrofy dziejowej Polski: Jan Amos Komenski".

Co do Sicy, smutne jej były późniejsze dzieje, gdyż została się pod protektorat Moskwy i w w. XVIII została zniszczona, przy czym ludność jej wysiedlono nad Don i na Ural, a po części uszła ona do Turcji.

62

JĘDRZEJ GIERTYCH

Dokładnie w trzy dni po owej rozmowie, siedziałem w jadalni nad książką, gdy ktoś z kolegów wszedł do jadalni z podwórza.

— Coś się stało. Żołnierze niemieccy otrzymali jakąś jakoby niesłychanie ważną wiadomość. Ci, co nie są na wartach, zamknęli się na wartowni, zamknęli okna i zastanili je zastaniami od zaciemniania i słuchają radia. Podobno są wiadomościami przynębieni.

Kuba, który siedział tak jak i ja w jadalni, poderwał się i wykonał na podłodze dziki taniec.

— Hurra! Pewnie wojna z Rosją.

Nie, to niemożliwe! — wykrzyknąłem, przejęty radością i całą duszą przekonany, że to jest nie tylko możliwe, ale niemal pewne.

Wiadomość była prawdziwa. Hitler napadł na Rosję. Wkrótce niemiecki oficer dyżurny powiedział nam to oficjalnie. Na drugi dzień otrzymaliśmy gazety z mnóstwem szczegółów.

Wojna między zaborcami! Polska odzyskała niepodległość po stu pięćdziesięcioletniej niewoli w wyniku wojny między zaborcami, która wybuchła w roku 1914. Odzyska ją teraz w wyniku drugiej takiej wojny. Choć przecież pobicie Niemiec przez aliantów zachodnich to mało. Rosja nie zgarnie wszystkie owoce takiego zwycięstwa. Teraz już ich nie zgarnie.

Co za zrządzenie Nemezis dziejowej! Dwa lata temu Niemcy i Rosja porozumiały się ze sobą dla wspólnego napadu na Polskę i dla dokonania jej rozbioru. A dzisiaj zawarły się w śmiertelnej walce ze sobą.

Byliśmy podnieceni i przejęci radością.

Ale byliśmy nadal w obozie jeńców.

Wydarzenia światowe swoją drogą, a nasze sprawy swoją drogą. Wśród nas mieliśmy dokonać masowej ucieczki i nie było żadnej racji, dlaczego mielibyśmy plany zmienić.

Okażo się jednak, że wydarzenia światowe plany nam pokrzyżowały. W kilka dni po napadzie niemieckim na Rosję przejechał do nas komendant obozu i oświadczył nam, że wobec wybuchu wojny z Rosją, Führer nas uwolnił. Rosja jest wspólnym wrogiem Niemiec i narodu polskiego, przeciwieństwo polsko-niemieckie nie jest już tak wielkie jak przedtem. Polscy jeńcy wojenni będą teraz przychylnie traktowani. Jeśli idzie o naszą grupę, przestaniemy odtąd przebywać w odosobnieniu w formie o tak przykrych warunkach bytowania. Zostaniemy oddani do zwykłego, oficcerskiego obozu jeńców. Wyjeżdżamy jutro rano. Dzisiaj musimy się spakować.

Plany naszej masowej ucieczki się zawaliły. Ale była jeszcze niteczka nadziei. Przygotowania przedodjazdowe spowodowały trochę zamieszania na forcie, także i co do godzin apelu i była możliwość schowania się dzisiaj w jadalni, nie całą gromadą, lecz w grupie całkiem małej. A już do kłódki był już gotowy.

Już nie pamiętam szczegółów i okoliczności, ale możliwość schowania się w jadalni była z jakichś przyczyn bardziej utrudniona niż poprzednim razem. Spotkaliśmy się na naradzie u pułkownika Rutkowskie-

EUROPA W NIEWOLI

63

go. Jurek i Tadeusz oświadczyli, że idą tylko we dwóch i nie życzą sobie, bym i ja razem z nimi chował się w jadalni. Zaoponowałem przeciwko temu, uważając, że jest mimo wszystko wykonalne, byśmy się znowu schowali w trzech. Poza tym nie bardzo widzę, dlaczego właśnie ja mam być wyeliminowany, a nie ktoś z nich. Jeśli już koniecznie ktoś musi odpaść, zróbmy losowanie. Ale oni odpowiedzieli na to, że oni tworzą parę, która dalej zamierza iść razem i nie mogą być rozdzieleni. Ze jest miejsce na dwóch, więc musi iść dwóch, a więc odpaść musi człowiek pojedynczy. Ze oni zrobili klucze i mają z tego tytułu pierwszeństwo. I że oni nie wierzą, by mi się ucieczka udała, a im się uda.

Byłem tą postawą oburzony, uważając, że jest miejsce na trzech. Ale nie chciałem powodować niesnasek, ustąpiłem.

Schowali się w jadalni, a my, spakowani do drogi, przenocowaliśmy w naszych kazamatach, zrobiliśmy kukły na ich łóżkach.

Nazajutrz, gdy podoficer niemiecki poszedł z kluczami do jadalni, aby ją otworzyć, liczna nasza gromada poszła za nim, by wejść do jadalni i w razie potrzeby umożliwić tym, którym się nie udało ucieczką, zamieszanie się z tłumem. Ku wielkiemu naszemu zdziwieniu, zastaliśmy Tadeusza i Jurka leżących na ławach, nakrytych kocami i śpiącymi. Podoficer właśnie ich budził z wielką awanturą.

Nadbiegł oficer dyżurny. Potraktował jednak sprawę jako żart.

— Chcieliście panowie udowodnić, że nie ma rzeczy niemożliwej i że można się tu schować pomimo rewizji.

Nie otrzymali żadnej kary. Po prostu stanęli na apel razem z innymi i wymaszerowali razem z nami z obozu.

Byłem na nich zły, że nie schowali się pod ławy i że podoficer ich złapał. Czy możemy mieć pewność, że nie wrócimy jeszcze na Fort Spitzberg — po raz czwarty? Na pewno Niemcy będą odtąd dokładniej jadalni pilnować.

Ale byłem na nich jeszcze bardziej zły, że nie uciekli.

Dlaczego nie uciekli? — Bo na korytarzu wartowni był pies policyjny i wareszał. Nie można było wyjść z kuchni bez narobienia wielkiego hałasu. Do kłódki w ogóle nie mogli podejść.

Otóż uważałem, że powinni byli tego psa obłaskawić, zaprzyjaźnić się z nim, poczęstować go czymś ze swoich zapasów podróży, a potem wciągnąć go do jadalni i zamknąć. Ze to mogło spowodować hałas? Cóż ryzykowali? W najgorszym razie tyle tylko, że im się ucieczka nie uda i że wlepią im areszt do odosiedzenia w nowym obozie. Bo nawet zostawienie ich na forcie nie wydawało się prawdopodobne. Przecież nie będą fortu utrzymywać dla dwóch ludzi!

To była ostatnia okazja, i zmarnowali ją. A mnie spróbować nie pozwolili.

Ustawiono nas na dziedzińcu, przeliczono, otoczono psami i strażą z autami, odczytano zwykłe ostrzeżenia i instrukcje, a potem poprowadzono w dół, do miasteczka.

Lekarze:

Dr LUDWIK RYDYGIER
Mówi po polsku, 4 lata praktyki w szpitalach USA...

DR. AUGUSTO KISZKA
CLINICA MEDICO CIRURGICA
Medico do Hospital Bom Jesus...

DR GABRIEL NOWICKI
Diploma Universidade Paranaense
Był Profesor Urin. Parasitolog...

Szpitala:

CASA DE SAUDE DR. MOYSES FACIORKIN
POKOROY — OPERACJE
Rak, rakażenie i leczenie...

CASA DE SAUDE DR. COMINESE DA ROCHA
KLINIKA OGOLNA
Pracuje naczelnik - Choroby wewnętrzne...

Adwokaci:

DR LUCJAN KASPRZAK
Praca Osorio, 45, 1.º and. 105.
Załatwia wszelkie sprawy adwokackie...

Escritorio: "DR. PACHECO NETO"
DR BOLESŁAW SŁIWIAŃSKI
Załatwia sprawy cywilne, handlowe...

DR EDWARD ŻELAK
Załatwia sprawy cywilne, handlowe, karnobliwne...

Dr Stanisław Bundryra
Członek Związku Adwokatów w Brazylii
Załatwia wszelkie sprawy sądowe...

DR LEOPOLDO ANTONIO SOKOŁOWSKI
Sprawy cywilne, karnobliwne, inwentarze...

Dr Feliks Golas
CONTADOR
Registro de firmas na Junta Comercial...

PAULO FILIPAK
ADVOCADO
Causas civis e comerciais. Inventários da Capital e do Interior...

DR WINCENTY FLENIK
Godziny przyjęć: od 8 do 11 i od 2 do 6...

Dentyści:
DR STANISŁAW PUCHALA
CIRURGIAO - DENTISTA
SAO PAULO

Dra. Laryssa Brylinskyi
Dentista - Senhoras e Crianças
Dr. Muriel, 650 - Cons. 13 - 1.º andar

DR. RENATO CESAR DA ROCHA - MÉDICO
Clínica Geral - Partos - Operações
Molestias de Senhores

DR. RENATO CESAR DA ROCHA - MÉDICO
Clínica Geral - Partos - Operações
Molestias de Senhores

KĄCIK RODZINNY:

Jakich kar nie można używać wobec dzieci i wychowanków?

Po podkreśleniu bardzo ważnego momentu rozumnej gradacji kar pod względem ich dotkliwości i dostosowania ich do ważności wykroczenia...

Należą tu następujące rodzaje kar:
1) Kary, poniżające godność dziecka, jako ludzkiej osoby...

U człowieka, stworzonego na obraz i podobieństwo Boga, poczucie godności ludzkiej jest podstawą, na której buduje się stosunek do Boga...

2) Kary hańbiące, celowo wymierzone publicznie, niby dla silniejszego efektu. Należą tu: Publiczne piętnowanie ukrywającego...

3) Jakiegokolwiek publiczne dyskryminacje z powodu słabszych postępów w nauce, np. specjalnie wyznaczone miejsca w grupie dzieci.

4) Za wszelką cenę należy strzec się dawania dziecku do zrozumienia, że się je uważa za niezdolne do poprawy...

Jeżeli - o czym wspominało się na początku - wychowawca ma rozbudzić w dziecku poczucie siły, to oczywiście, wszelkie jego starania mają iść w kierunku odzyskania w nim nadziei...

Takie zabijanie wiary we własne siły u wychowanka, które czasem uważa się za skuteczną karę - jest dalekością krzywdą, nieobliczalną w skutkach.

NA ROZGRZEWKĘ I NA CHRYPKĘ

W szklance wody gotujemy pod przykryciem przez piętnaście minut od chwali zagotowania jedną czwartą gałki muszkatołowej...

BULECKI NA MASŁE

pół filiżanki letniej wody 2 kwarty drożdży

Uśmiechnij się..

ZDARZENIE NA SZOSIE
Motocyklista przewrócił przechodnia i zostawił go na szosie. Przybyły policjant przyrzekł się ofiarze wypadku i rozpoznał od dawna notowanego złodzieja kieszonkowego...

W szkole handlowej czytelniczka zwraca się do cie:
- Jak nazywa się któregoś podaż przeważnie potrzebowanie?
- Kłopot?
- Jakie jest najlepsze karstwo na łysinę?
- Gilotyń!

AUTO LONDRINA
GETULIO THADEU OSTROWSKI
MECANICA DE AUTOMÓVEIS
LATERIA - PINTURA - ELETRICIDADE
PLANTAO AOS DOMINGOS E FERIADOS
CURITIBA - Rua João Negrão N.º 1820 - PARANA

JEDRZEJ GIERTYCH

Najpierw kolejką wąskotorową do Zabkowiec, a potem zwykłym pociągiem osobowym powieziono nas w nieznaną.
Wartownicy siedzieli obok nas w przedziałach. Nie było mowy o ucieczce w drodze. Tyle było przyjemności, że przejechaliśmy przez całe Niemcy na poprzek i że przez okna widzieliśmy sporo kraju...

Bombardowania miast niemieckich miały dopiero nadejść w przyszłości. Na razie, w tych ostatnich dniach czerwca 1941 roku, gdy wojska niemieckie toczyły się w niepowstrzymanym pochodzie ku Moskwie, Niemcy stały u szczytu potęgi.

Wczesnym rankiem, już nie pamiętam którego dnia podróży, wagon nasz odczepiony został od pociągu na małej stacji, zwącej się Bremerwörde. Było to w Niemczech północno-zachodnich, niedaleko Bremy.

SANDBOSTEL

Poprowadzono nas małą kolumnką marszową w otoczeniu silnej strazy, w puste pole.

Droga szła wśród płaskich wrzosowisk i odłogów, krajem bezludnym, jałowym i ubogim. W nielicznych gospodarstwach chłopskich, jakichs my mieli, chałupy były kryte strzechą. Gleba rzadkich poletek, przeważnie obsadzonych kartoflami, była piaszczysta lub pobiagienna.

Maszerowaliśmy kilkanaście kilometrów. Ponieważ sami dźwigaliśmy nasze bagaże, byliśmy już dosyć zmęczeni, zanim ujrzyliśmy na widnokręgu rozległe skupisko niskich zabudowań, otoczonych linia wież strażniczych. Było to wielkie obozowisko - nie jeden obóz jeńców wojennych, ale cały ich kompleks - noszący nazwę Sandbostel.

Gdyśmy się zbliżyli do obozu, nasz Kuba wdał się w konflikt ze strażą. Nie pamiętam, o co poszło z samego początku, dość że żołnierze niemieccy pobrały nam rękę na ramieniu i jak gdyby trochę go odsunęli na bok. Kuba wrzucił na niego swoim głosem ryczącego lwa:
- Rece przy sobie! Na bok!

EUROPA W NIEWOLI

Usiadłem dyskretnie w kącie. Spojrzeli na mnie przełotnie i przearwali rozmowy.

- Ja panu powiem - mówił major Baranowski swoją wysmę zabarwioną wiedeńskim akcentem niemiecką. - Aby wojnę wy Niemcy muszą opanować trzy punkty: Londyn, Suez i Gibraltar. Ich nie opamię, wojna jest dla Niemiec przegrana. Otóż wojna się już blisko dwa lata. Niemcy osiągnęli sukcesy bardzo duże. St temu nie przeczy. Ale żaden z tych punktów nie został zajęty. S są więc nie takie, jakich Niemcy potrzebują. Coś poszło nie według gramu. Ja panu powiem: wojna w swej istocie jest już dla Niem przegrana. Gdyśmy tu jechali z Colditz, widzieliśmy w jednym m wielki napis: "Wie kapitulieren nie" ("My nigdy nie się kapitulujemy. Po co ten napis? Jeśli Niemcy są zwycięzcami w tej wojnie, to im trzeba mówić o kapitulacji).

- Sie haben vielleicht Recht, Herr Major. Może pan ma rację, cele wojny nie są osiągnięte i że się już wyjaśniło, iż osiągnięte nie. Ale pozostaje fakt, że cała Europa jest w ręku niemieckim. Nawet w skali światowej Niemcy wojny nie wygra, tego co zdobyli nie mogą nie odbierze. Co najwyżej wojna się zakończy jakimś kompromisem, w którego wyniku Niemcy utrzymają się w roli niekwestionowanej władcy Europy.

- Niemcy zostaną pobite i w Europie. Pewnie nawet cała Europa będzie okupowana przez zwycięzców.

Doktor roześmiał się pobłaźliwie.

- Aby móc Niemcy pobici w Europie, trzeba by przysłać do ołbrzymie masy wojska. Co to będzie za wojsko? Niech mi pan powie, to będzie za wojsko? Anglii? Wolne żarty!

- Die Amerikaner und die Russen, Herr Doktor. Doktor zaczął się śmiać jeszcze serdeczniej.

- Pan tu jest na tym forcie odcięty od świata. Pan nie wie w świecie dzieje. Stosunki niemiecko-rosyjskie są dziś nadzwyczajnie. Pan nie ma pojęcia, ile nam Rosja pomaga, dostarcza nam neutralna, ale wyraźnie nam sprzyja. Nie ma mowy o tym, że nie ma mowy o tym by drogi Niemiec i Rosji mogły się w dalsze przewidzieć czasie rozjeść. I także Ameryka do wojny się nie waha.

- Liber Herr Doktor, ja jestem w tym górskim forcie od świata, ale jak widzę, orientuję się dużo lepiej niż pan. Wspomnij moje słowa. Pan sobie nawet sprawy z tego nie zdaje, jak blisko moment, gdy Niemcy znajdą się w wojnie z Rosją i Ameryką, wisi na włosku.

- Jeśli to jest panu do szczęścia potrzebne, niech pan się żywi. Ale zapewniam pana: pan się ludzi.

HISTÓRIA DA POLÔNIA

J. FICINSKI

88)

Ninguém queria saber de guerras ou de lutas políticas. Todavia Nobrega vivia cega e sossegadamente nas suas possessões rurais, enriquecendo naturalmente pela fartura de magníficas colheitas. A Nação entrou num marasmo pleno de festas e de irresponsabilidade civil, desfazendo das turbulências passadas.

Era reação compreensível de um povo que viveu as vicissitudes que sofrera durante duas últimas gerações. Enquanto a Polónia estagnava e decaía como potência de importância política na Europa, elevavam-se rapidamente as novas potências vizinhas. Pedro, o Grande declarou-se Czar de Todas as Rússias e Frederico, trabalhava para criar a Grande Prússia. No Sul, fortalecia-se a Áustria, núcleo restante do Sagrado Império. No meio daquelas três potências aliadas a República da Polónia agonizava irremediavelmente.

Territorialmente, a Polónia do séc. XVII era o maior país da Europa, exclusivamente a Rússia. Possuía 13300 milhas quadradas com 11.420 milhões de habitantes. Sua população era heterogênea: 6 milhões de rutenos; 4 milhões de polonezes e o restante era composto de lituanos, alemães, tártaros, judeus e armênios. A religião predominante era o Cristianismo, com 8,5 milhões de católicos, dos quais quase metade eram "Unitas". Os não católicos eram os 500 mil "Desunias"; 500 mil protestantes; 100 mil "roscolinos" e algumas dezenas de milhares de armênios. Os não-cristãos abrangiam 900 mil judeus e 100 mil maometanos.

Os camponeses formavam 72% da população, com 6.363 milhões, dos quais apenas cerca de um milhão eram camponeses livres estabelecidos nas propriedades da Coroa e 920 mil que habitavam as propriedades eclesásticas. Grande parte dos camponeses (3.405 milhões) achavam-se submissos à 318 mil Nobres rurais. O restante dos Nobres, sem possessões ou com insignificantes propriedades iguais às dos camponeses livres (szlachta zagonowa) estavam no serviço dos Magnatas e da Aristocracia rural. Os habitantes das cidades abrangiam somente 6% da população.

Nesta estatística (Dzieje Polski-Józef Dąbrowski) vê-se claramente o desequilíbrio do estado civil reinante na República da Polónia, na qual apenas 8 da população possuía direitos civis e 72% vivia quase na total submissão aos Proprietários rurais. Na França para 26 milhões de habitantes existiam 300 mil nobres. Continuando com a estatística, considerando que cada família, em média, era composta de cinco membros e que na vida pública tomavam parte somente homens adultos, chega-se à conclusão de que, apenas, 70 mil polonezes tomavam parte ativa na política interna da República dos Nobres da Polónia.

A Nobreza polonesa descendente da secular classe de guerreiros, recebia como o leite materno a mística da exagerada honra da família e da coragem pessoal, razão pela qual os Nobres eram extraordinários guerreiros, o que explica o fenómeno de, relativamente pequenas, as tropas de cavalaria polonesa terem destruído grandes exércitos invasores, obtendo retumbantes vitórias históricas como p. ex. no "Bsie Pole" e "Grunwald" contra os poderosíssimos exércitos dos Teutões e as notórias vitórias de 30-40 mil poneses contra 250-300 mil Otomanos, considerados como exércitos excepcionalmente temíveis.

Os Magnatas da Polónia eram os mais ricos latifundiários da Europa. Por exemplo a Família Potocki possuía terras com área de 500 mil alq. com muitas dezenas de aldeias populosas. Em Radziwille possuía uma renda anual de, cerca de 5 milhões de "zloty" e sustentava um exército particular de 6 mil homens, enquanto o Exército da Coroa, naquela época tinha apenas 18 mil. Seus latifúndios eram habitados por 300 mil servos-camponeses.

Após a "Assembleia muda" a República da Polónia com seu Rei caíram no ostracismo na Política europeia e também profundo desinteresse político tomara conta da Nação. Todos procuravam viver sua vida de maneira mais cômoda possível, pouco se importando com assuntos públicos.

Enquanto isso, a Rússia firmara um pacto com a Prússia a respeito da Polónia, infiltrando suas influências entre os Magnatas, conseguindo crair entre eles um poderoso partido favorável. Pouco depois a Áustria entrava também neste jogo e em 1732, em Berlim, fóra instituída a "Aliança das Três Águas Negras", com programa de fomentar a anarquia na Polónia, afastá-la das influências da França que desejava o retorno de Leszczyński ao Trono e garantir a sucessão da Coroa ao Príncipe Frederic August, filho do Rei August II, casado com Arquiduquesa da Áustria.

No meio daqueles conclave políticos faleceu August II, em 1733.

Contrariando a vontade da "Aliança das Três Águas Negras" e com surpresa geral a Convocação Geral Eleitoral confirmou Stanislaw Leszczyński no Trono.

Entretanto, Pedro o Grande, reagiu, interferindo à força na política interna da Polónia. O partido dos Magnatas criado pela influência russo-prussiana protestou contra a volta de Leszczyński, aclamando como Rei August III, filho do falecido August II, garantindo sua posse com tropas russas que continuavam estacionadas na Polónia.

O Rei Stanislaw, sem exército, refugiara-se em Gdansk a espera do duvidoso socorro da Marinha da França. Finalmente, assediado pelas tropas russas foi forçado de abandonar novamente o território nacional, refugiando-se na França, onde seu Real genro Luiz XV ofereceu-lhe o Ducado de Lotaringia que governou sabiamente até a morte, tornando-se lendariamente benquista pelos súditos os quais lhe deram o carinhoso apelido de Le bon Roi Stanislas".

CAPÍTULO XXXIII

AUGUSTO III — (1735 - 1763)

Em vão a poderosa família Potocki lutava nas Assembleias pela instituição das Reformas Básicas necessárias para reerguimento da Nação. O nefando "Liberum Veto", terrível arma nas mãos da oposição, dissolvía as Assembleias Legislativas sem permitir a votação das Reformas salutaras, principalmente a projetada lei da maioria dos votos que cancelaria "Liberum Veto".

O novo rei August III, imposto pela Rússia era um títere de Pedro, o Grande. Pessoalmente destituído de caráter, um príncipe fraco, fanático religioso, vivia em Dresden, capital da Saxónia, pouco se incomodando com o governo de lá e menos ainda com os negócios da Polónia, para onde enviava, com poderes de Ministro plenipotenciário, seu favorito Bruhl.

O onipotente Bruhl, um ambicioso e astuto saxão, conquistou a custa de corrupção e da proteção da Rússia a invejável posição de Ministro discricionário de uma nação que explorava para aumentar sua imensa fortuna pessoal.

O novo polonês, encerrado dentro de marasmo do bem-estar, observava com apatia o desgoverno reinante na cúpula da Nação. Naturalmente existiam patriotas que sentiam e compreendiam a tragédia da Polónia. Lançavam o brado de advertência os irmãos Bispos Andrzej e Jozef Zaluski. O Pe. Stanislaw Konarski publica um belo livro no qual aponta o caminho da salvação da Pátria baseado na revogação da insensata lei de "Liberum Veto", pela qual qualquer deputado malcontente ou traidor tinha o poder de dissolver a mais importante Assembleia. Os aristocratas não subornados pela Rússia, patriotas sinceros, formaram blocos políticos, fundados com a finalidade de encontrar meios para reorganização da Nação.

(Continua)

PEQUENAS NOTAS

Balanco da SUDENE

O balanço das atividades da SUDENE durante o ano de 1967, recentemente publicado, revelou uma programação de investimentos da ordem de NCR\$ 1 bilhão para toda a região, através de 267 projetos industriais e agropecuários, entre eles: da primeira fábrica de inseticidas do Nordeste a Nitrosin — que foi considerada na faixa "A" de prioridade pela sua relevância como instrumento na política de dinamização da agricultura nordestina.

Plantação de cereais

As áreas a serem plantadas com arroz e milho no Estado de São Paulo atingirão a 360.000 e 720.000 alqueires, respectivamente, segundo previsão feita pela Divisão de Economia Rural, da Secretaria da Agricultura, em princípios deste ano. Verificar-se-á aumento em relação a área ocupada com essas duas culturas na safra anterior, de 16% para o arroz e de 18% para o milho.

Pouca erva-mate na Argentina

A safra de erva-mate na Argentina será limitada, segundo informação da Secretaria de Agricultura e Pecuária. Será atingido apenas 80% da produção do ano passado, tendo em vista proteger o mercado.

Exportação de milho

No ano passado as exportações brasileiras de milho atingiram a 393 mil toneladas, no período de janeiro a outubro e, em consequência, nossa receita alcançou 20 milhões e 106 mil dólares.

Reservas de ouro

As reservas de ouro dos Estados Unidos diminuíram em 100 milhões de dólares na semana passada, alcançando seu nível mais baixo em 31 anos, segundo informou o Banco Federal de Reserva de Nova Jorque.

Produção de veículos

Em mensagem anual a seus 1.250.000 acionistas, a Volkswagen da Alemanha anunciou que no exercício de 1967 a produção da empresa atingiu a cifra de 1.337.000 unidades. Desse total, 935.900 são do tipo sedan, que continua sendo o modelo de carro mais vendido. O comunicado salienta que as vendas acompanharam o ritmo de produção, atingindo o valor aproximado de 7,5 bilhões de cruzeiros novos.

Japoneses exploram cobre no Chile

Seis grandes fundições de cobre do Japão aceitaram proposta chilena para instalar uma empresa de exploração desse minério no Chile. A proposta foi feita pelo governo chileno durante a visita a Santiago de missão econômica nipônica, realizada em outubro passado.

Esporte em Revista

● **Campeonato Paulista:** Corinthians - Ferroviária 0x0, São Paulo - Botafogo 1x1, Port. Sant. - Guarani 1x0, XV Novembro - América 1x0, Port. Desp. - São Bento 3x1.

● **Campeonato Gaúcho:** Grêmio - Barroso 4x0, Santa Cruz - Gaúcho 5x0, Juventude - Pelotas 1x0, Guarani - São Paulo 1x0, Juventude - Internacional 1x0, São Paulo - Pelotas 2x1, Aimoré - Farroupilha 1x1, Gaúcho - Rio Grande 1x0, Santa Cruz - Zé Barroso 3x1.

● **Taça Libertadores da América:** Palmeiras - Galicia 2x0, Náutico - Portugués (Venezuela) 3x2.

● **Encontros amistosos:** Depois da estupefata exibição o Coritiba venceu o campeão paulista, Santos FC pela contagem de 3x1. Santos jogou sem Pelé, Wilson e Carlos Alberto.

● **Atletico de Curitiba,** tendo no seu elenco excelentes jogadores como Bellini, Dorval, Zé Roberto e Milton Dias — derrotou com facilidade um Ferroviário desarmado por 3x1.

● **Outros jogos:** Vasco - Atlético Mineiro 1x1, Água Verde - Paraná (de Londrina) 4x1.

LIVRARIA S. V. D.

ARTIGOS PARA IGREJAS, RELIGIOSOS, ESCOLARES E ESCRITÓRIOS.

Rua Emiliano Perneta, 433 — Fone: 4-0186

CURITIBA — PARANÁ

EUGÊNIO STALINSKI

TLUMACZ PRZYSIĘGLY

Zalawia również sprawy naturalizacji, paszportowe, wizowe itp.

NOWY ADRES:

São Paulo — Rua São Bento, 279, 4º — Tel.: 35-4475

GLOS CZYTELNIKÓW:

Krytyczne uwagi do "Wspomnień" p. Giertycha

Władysław Diamond

(Ciąg dalszy)

Angielski wódz lotnictwa lord Ironside, w ramach obietnicy pomocy Polsce gdyby stawiała opór Hitlerowi, żałował że nie mamy lotników, aby mogły latać tam ciężkie samoloty brytyjskie spieszące nam z pomocą. Nie dotarliśmy sojuszu ani w roku 1939 ani nawet podczas obrony Warszawy w powstaniu 1944, poza kilkoma próbami. Nie starali się zmusić bolszewików, by nie przeszkadzali a pomagali powstańcom, chociażby pozwalając latać samolotom po zrzuconej bronii, by pobrać benzynę na loty powrotne. Ani Eisenhower ani Montgomery nie dotarliśmy wnierności naszym wojskom. Nasze wojska swój obowiązek spełniły dla Rzeczypospolitej, ale owoce zebrala po części obrona Londynu przez polskich lotników, co niczego przedtem nie obiecywali.

Napoleon nie obiecywał walczyć o wolność Polski. Polska była drogą wiodącą do Moskwy i dlatego wygodnie mu było mieć wolny kawałek Polski. Ani od Prus ani od Austrii ich części kategorycznie nie starał się uwrócić. Prawdopodobnie dlatego, że wtedy świat pamiętał, że Rzeczypospolita dopuściła do rozbiorów przez właśnie wewnętrzne obywateli i poza wystaniem Kościuski walczył o wolność nie cały naród, lecz groy, czy to szlachty, czy mieszczań itd.

W wojkach napoleońskich trwały w pełnym uznaniu dawne zwyczajy, że żołnierz wynajmuje swoje służby, za to jest płatny zółd i za to ma udział w łupach. Wolno mu odejść, gdy kontrakt się kończy lub nie był dotrzymany. To była praca zawodowa, jak dziś robotnika, inżyniera, księgowego itd.

Żołnierze legionowi posłani na San Domingo tam drogi do Polski nie szukali. Wypelniali czas zawodową służbą.

Tego "zawodowstwa" wojskowych na emigracji nie było ani krzty między żołnierzami, a "nieliczne" wypadki z tytułów oficerskich bez przyszydłów (bo brakowało żołnierzy a "wodzów" było na eksport) gdy się prosili na dowódców do wojsk kolonialnych, dotyczyły tej samej wojny o wolność, a nie awantury jaką niektórzy biali jeszcze teraz urządzają w Afryce. Ani nie były wynajmem pracy zawodowca w francuskiej legii cudzoziemskiej dla trzymywania w niewoli murzynów, arabów itd.

Należy dodać, że ci członkowie walk zagranicą podczas drugiej wojny światowej, co nie uciekli z obozów jenieckich, lecz wychodzili z Polski okupowanej przez Hitlera, i jency wojenni co należeli z poboru nielegalnej tiero do korpusu afrykańskiego Rommla, w wypadku dostania się do niewoli lub złapania w drodze do wojsk polskich, mieli "gwarantowane" rozstrzelanie przez Niemców i nie korzystali z praw przewidzianych konwencjami Czerwonego Krzyża. Wszyscy wiedzeli co ryzykują, jak mały jest zółd, że nie ma grabieży... tylko obowiązek obywatelski, bez nagród jakie w dawnej Polsce królewskiej sobie targowali magnaci, szlachta, dworzanie. To była wojna obywateli świadomych, pod dowództwem ludzi, którym ci obywateli ufali. Ci obywateli, czy 16-letni lub 60-letni wyraźnie wiedzeli czym są i czego chcą.

Wszyscy nasi weterani drugiej wojny światowej, w kraju i zagranicą są wierzycielami sojuszników, którzy nie dotrymali wiary... nawet po wygraniu wojny. Gdy książę Józef Poniatowski, krzając odwrot Napoleona w Saksonii, zamiast zostać w kraju, utonął w Elsterze, trzymywał on przepisu honoru żołnierskiego ważnego nawet w klesce Napoleon nie obiecywał i nie zdradził Polski. Bronić jego odwrotu, gdy był w potrzebie i przyjaciele, odpowiadało honorowi. Nasi przyjaciele wygrali... bez nas. O tym nikomu nie wolno zapominać, by wygodnie zarabiać na płatnych posadach. Za pracę na posadach — weterani dostarczają pracy Wierzycielami są nadal. Sprawa walk polskich zagranicą w czasie drugiej wojny światowej nie ma także nie podobnego z walkami drugiej brygady legionowej pod wodzą generała Hallera, ani z tworzeniem Armii gen. Hallera zagranicą.

Nie można osobno rozpatrywać sensu ani dziejów walk legionowych pierwszej wojny światowej, I. brygady dowodzonej przez gen. Hallera i III. brygady dowodzonej przez gen. Roję. Żadna z tych brygad nie miała zadania pomagać bezwarunkowo do zwycięstwa cesarskich Niemiec lub cesarskich Austro-Węgiei.

(C. d. n.)

Potrzebujecie się Gospodarza

Rodzina polska bezdzietna, lub z dziećmi dorosłymi, może się zgłosić do Tow. "ODRODZENIE" w Ponta Grossie, celem objęcia gospodarstwa tegoż Towarzystwa, gdzie może prowadzić bufet, albo nawet restaurację, zależnie od zdolności i umowy z Zarządem. Zgłoszenia na adres: Comendador Miró, 955, Ponta Grossa, Paraná.

P. K. O. - WARSZAWA

SWOBODNY WYBÓR

Paczki albo Złotówki

OSZCZĘDNOŚCI ("SKUP")

ZLECENIA DO WYBORU

albo WYBRANE

Paczki PEKAO DO POLSKI

Najoszczędniejsi, najłatwiej i bez zwłoki oddaszysz Krewnych i Przyjaciół w Polsce.

ROSA

RUMUNIA

JUGOSŁAWIA

IKKA — BUDAPEST TUZEX — PRAHA

GENEX — Berlin

V/O VNESHPOSYLTORG — MOSKWA

EMPRESA J. RAJIC Ltda., São Paulo

Praça da Sé, 4.º — Tel.: 36-8530 — Caixa Postal 3950

